

LARVIK KOMMUNE
Postboks 2020
3255 LARVIK

Dato:
11.12.2019
Saksbehandler:
Lene Farnen-Hall

Referanse:
201806658-15
Deres referanse:

Uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2032 Larvik kommune

- Larvik kommune har ved oversendelse, datert 29.10.2019 lagt ut kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2020-2032 til offentlig ettersyn. Innspill fra Statens vegvesen er ikke innarbeidet i saken.

Fylkeskommunens rolle

Fylkeskommunen skal i henhold til Plan- og bygningsloven (Pbl) påse og bidra til at nasjonale og regionale hensyn blir ivaretatt i kommunale planer. Fylkeskommunen har plikt og rett til å delta i planleggingen når den berører fylkeskommunens saksfelt, egne planer og vedtak. Fylkeskommunen skal veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver. Jfr. Pbl §§1-1, 1-4, 3-2, 5-1 og 5-2.

Fylkeskommunens merknader

Larvik kommune har lagt ned et stort arbeid i utarbeidingen av kommuneplanens samfunnsdel. Forslaget til samfunnsdelen er godt gjennomarbeidet, oversiktlig, strukturert og lettlest. Kommunen har arbeidet forberedende over tid, med gode delprosesser og utarbeiding av omfattende grunnlagsmateriale som en del av kommuneplanprosessen. Kommunen har gjennomført en bred medvirkning med 55 ulike grupper og hatt fokus på unges medvirkning gjennom å involvere elevrådet.

Fylkeskommunen skulle gjerne sett at kommunen med større tydelighet peker ut hvilken retning den ønsker å gå innenfor viktige utviklingsområder. Det er ikke utarbeidet en handlingsdel til samfunnsdelen slik det kreves etter Pbl. Kommunen henviser til sitt årlige strategidokument for oppfølging av mål og tiltak. Det hadde vært en fordel om samfunnsdelen hadde inneholdt forslag til tiltak slik at det ville vært enklere å se hvordan kommunen hadde tenkt å nå sine mål og ambisjoner.

Kommunen har valgt å bygge kommuneplanens samfunnsdel opp i samsvar med de 17 bærekraftmålene fastlagt av FN og har valgt ut 7 bærekraftsmål som skal ha fokus i denne perioden:

1. God helse
2. God utdanning
3. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
4. Bærekraftige byer og samfunn
5. Stoppe klimaendringene
6. Samarbeid for å nå målene
7. Liv under vann

Innenfor de syv bærekraftmålene er det valgt ut tilhørende delmål som er aktuelle for Larvik. Bærekraftsmål nr 14 *Liv under vann* ble vedtatt i kommunestyrets behandling og er dermed ikke innarbeidet i samfunnsdelen enda. Fylkeskommunen viser til et eget avsnitt under, hvor det gis innspill til viktige innsatsområder på dette bærekraftsmålet.

Utdanning

Presisjonsnivået i kunnskapsgrunnlaget kunne med fordel vært bedre. For å øke dette foreslås følgende presiseringer:

- Det er en klart større andel av elevene fra Thor Heyerdahl videregående skole som fullfører og består videregående skole enn gjennomsnittet i Vestfold og hele landet.
- Elever fra Larvik fullfører og består kurs i videregående skole i høyere grad enn fylkessnittet - det gjelder både i Vg 1, Vg 2 og Vg 3, og det gjelder både studieforbereidende og yrkesfaglige utdanningsprogrammer.
- Elever som begynner ved Thor Heyerdahl videregående skole har i gjennomsnitt noe høyere karakterpoeng fra ungdomsskolen enn gjennomsnittet i Vestfold.
- Elevene ved Thor Heyerdahl videregående skole får i snitt en høyere standpunktkarakter i alle engelskkurs i videregående skole enn fylkessnittet, det samme gjelder de fleste matematikkursene.
- Yrkesfagelevne fra Larvik får i lavere grad enn fylkessnittet oppfylt sitt førsteønske om læreplass etter Vg 2.

Larvik har en stor mulighet ved at de har en videregående skole som har gode resultater, men en utfordring er mangelen på læreplasser. I planen nevnes det at det er vedvarende mangel på arbeidskraft i noen yrker, særlig i helse- og omsorgssektoren. Et naturlig tiltak her burde være at kommunen selv skaffer flere læreplasser i helse- og omsorg. Dette burde også komme tydeligere inn i selve planforslaget.

Kulturarv

Kulturarv er et eget kapittel i kunnskapsgrunnlaget. Dette er bra og veldig oversiktlig. Det pekes på at kommunen har en utfordring når det gjelder kommunal kompetanse og oppdaterte analyser og vurderinger. Kulturarv støtter denne vurderingen, samtidig som vi opplever at det er stor interesse og en god del kunnskap om fagområdet, er dette kanskje noe spredt i organisasjonen. Kommunen bør vurdere å opprette en byantikvar- eller kulturminnerådgiverstilling, for ikke bare byen, men hele kommunen har mange og unike kulturminner, samt en usedvanlig rik historie. Vi støtter de mulighetene kommunen lister opp i dette kapitlet. Kulturarven er også nevnt i selve planforslaget hvor det står at kulturlivet og kulturarven utgjør viktig element for å styrke kommunen og Larviks bys attraktivitet.

Kollektivtrafikk

Fylkeskommunen er ansvarlig for utviklingen av kollektivtrafikken i fylket, i tett dialog med kommunene. Vestfold Kollektivtrafikk har i samarbeid med Larvik kommune og Vestfold fylkeskommune utarbeidet en trafikkplan for Larvik, som er et forslag til hvordan busstilbudet kan styrkes frem mot 2023. Det er vedtatt forpliktende mål nasjonalt og lokalt om at kollektivtrafikken skal stå for en større del av det samlede transportomfanget. Trafikkplanen tar utgangspunkt i dette, og anbefaler et rutetilbud som svarer på markedsbehovene på både kort og lang sikt. Markedsgrunnlaget for kollektivtrafikken henger tett sammen med befolkningstettheten og arbeidsplasskonsentrasjoner. Markedsrettet tilbudsutvikling prioriteres der potensialet er størst. Fylkeskommunen har nylig vedtatt en regional transportplan for Vestfold. Den regionale planen legger de samme prinsippene for utviklingen av kollektivtrafikken til grunn som er gjort i trafikkplan for Larvik. For å lykkes å legge til rette for kollektivtrafikken slik at den får optimale konkurransevilkår, er det viktig at Larvik kommune i sin arealplan prioriterer utvikling og fortetting rundt knutepunkt og langs kollektivakser. Planen peker også på infrastrukturiltak som er en forutsetning for, eller styrer effekten av, de foreslåtte tilbudsforbedringer. Kommuneplanen bør ta høyde for dette ved å legge til rette for at Trafikkplan for Larvik kan realiseres.

Befolkningsvekst og boligbehovskartlegging

Larvik baserer befolkningsprognosen i samfunnsdelen på SSBs MMMM alternativ. I følge SSB vil Larvik, som resten av landet, få en sterk økning i den eldre delen av befolkningen. Dette temaet har også Larvik knyttet opp mot bærekraftsmål og viktige tema. Utfordringene og mulighetene ved en aldrende befolkning er belyst, og det er positivt å lese hvordan kommunen beskriver de eldre som en ressurs i samfunnet.

Næring

Fylkeskommunen synes dokumentet på en god måte tydeliggjør rollen som den verdiskapende kommunen. Næringsarbeidet er tuftet på de tre strategiene godt vertskap, effektiv forvaltning og aktiv utviklingspartner. Kommunen peker også på viktigheten av styrket kompetanse som avgjørende for

verdiskapende næringsutvikling og betoner byens rolle som attraktivitetsfaktor overfor både befolkning og næringsliv.

Larvik kommune er en stor reiselivskommune. Det kommer lite frem i samfunnsdelen. Kommunen burde være tydelig på hva og hvor kommunen vil. Hvilke målsettinger har kommunen for utvikling av reiselivet å for være en bærekraftig reiselivskommune?

Kommunen har store naturressurser som grunnlag for langsiktig næringsutvikling, som i liten grad nevnes. Dyrket mark, skog, pukk, larvikitt, drikkevann og sjøområder er betydelige ressurser som Larvik har i større omfang enn de fleste kommuner, og som med fordel kunne vært løftet fram som del av et offensivt næringsengasjement også i samfunnsdelen. Hvilke ambisjoner og målsettinger vil kommunen ha for til sine rike naturressurser i det grønne skiftet? Vi vil anbefale at det kommer tydeligere frem med målsettinger i samfunnsdelen. I tillegg til kultur er natur og landskap et viktig grunnlag for utvikling av kommunens reiselivsnæring.

Aksen Larvik Havn – Ringdalskogen nevnes særskilt, men det er uklart hva som ligger i det. Koplingen mellom en viktig regional havn og et stort regionalt næringsområde som er godt egnet for arealkrevende virksomheter er åpenbar. Samtidig er det viktig at denne viktige transportåren sikres god framkommelighet for det godset som skal til og fra havna. Vi kan ikke se at dokumentet gir antydninger om hvordan kommunen tenker å forholde seg til dette.

Vannforvaltning, bærekraftmål 14 – «livet under vann».

FNs generalforsamling har besluttet at tiåret fra 2021 til 2030 skal være FNs havforskningstiår for bærekraftig utvikling. Tiåret skal stimulere og koordinere forskningsinnsatsen nasjonalt og globalt, slik at bærekraftsmålene, spesielt mål 14 – liv under vann, kan nås. Målet er ikke bare å utvikle kunnskap, men sørge for at kunnskapen bidrar til politikkutforming og bærekraftig bruk av havet

«Livet under vann» forutsetter minst god eller svært god kjemisk og økologisk kvalitet etter vannforskriften. Larvik kommune har en særlig viktig rolle innen vannforvaltning. Innenfor kommunes areal ligger 4 vannområder. Dette er Horten-Larvik, -Siljan – Farris, den lakseførende delen av Numedalslågen og deler av Skien – Grenlandsfjorden. Alle vannforekomstene renner ut i eller er en del av arealet som omfattes av Regjeringens arbeid med helhetlig plan for Oslofjorden. Arealene omfattes samtidig av regional plan for vannforvaltning etter vannforskriften (2016-2021/2027/2033). Kommunen som sektormyndighet har et særlig ansvar for å følge opp arbeidet med vannforskriften gjennom sitt virkemiddelapparat.

Vannforekomstene i Larvik innehar store verdier, men også store utfordringer. Skien – Grenlandsfjorden er en av Norges mest belastede fjorder med forurensing, Numedalslågen er et nasjonalt laksevassdrag og sjøområdet rundt hele Larvik kommune er en del av den nasjonale laksefjorden «Svennerbassenget». Farris er drikkevannskilde for store deler av Vestfold og Telemark og utgjør sammen med Eikeren og Norsjø en betydelig drikkevannsressurs.

Arealer i tidligere Lardal kommune kan ha grunnvannsressurser, for eksempel ved Naugfoss, men forekomstenes omfang er ikke kartlagt i særlig grad. I og med at dagens drikkevannsressurser i Farrisvannet består av overflatevann er ressursen sårbar, av regional verdi og må ikke settes i risiko hverken etter vannforskriften eller etter drikkevannsforskriften. Kommunen har et særlig ansvar for dette gjennom arealplanleggingen. Det vises til bærekraftmål 3 «god helse» og bærekraftmål 6 «rent vann og gode sanitærforhold».

Arealer langs vann og vassdrag inneholder også store naturkvaliteter. Daleelva og Farrisvassdraget er varige vernede vassdrag og viser at FN s bærekraftmål 15 «Livet på land» henger sammen med «livet under vann» som landskapsrom og økosystem. Tilsvarende verdier finnes i kystbeltet hvor det ligger store naturverdier på land, i og under vann. Elver og bekker rommer verdifulle bestander av laks og sjøørret og brukes samtidig til vanning i landbruket og til matproduksjon.

Larvik har ved sin geografiske beliggenhet og sitt jordsmonn særlig gode forutsetninger for matproduksjon. Bærekraftmål 2 «utrydde sult» henger sammen med behovet for å ta vare på matjord i et globalt perspektiv gjennom lokal god arealpolitikk (LA21). Vann er en viktig råvare i næringslivet. Merkevaren «Farris» er et godt eksempel på dette. Rent vann er viktig for Larviks attraksjonskraft som bo – besøkskommune. Nok vann av god kvalitet til alle forutsetter samarbeid, - FN s bærekraftsmål 17. Dette gjøres bla annet gjennom kommunens deltakelse i arbeidet i vannområdene.

Arealstrategi

Fylkeskommunen synes det er positivt at kommunen har utarbeidet en overordnet arealstrategi. Arealstrategien skal gi en tettere kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel og kan forenkle arbeidet med arealdelen og tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering uten direkte kobling til selve plankartet.

Fylkeskommunen registrerer med tilfredshet at føringer og prinsipper i Regional plan for bærekraftig arealpolitikk er fulgt opp på en god måte. Ved en arealstrategi som fordeler boligbyggingen med 70 % innenfor Larvik by og 30 % innenfor øvrige utpekte sentra, og ved at handel og kontor «som hovedregel» skal lokaliseres i sentrum, samt knutepunktutvikling rundt jernbanestasjonen.

Jordvern

Larvik kommune er en av de største landbrukskommunene i Vestfold, og i nye Vestfold og Telemark fylke. Med en stor tidligproduksjon og grøntproduksjon har Larvik et jordsmonn og grunnlag for matproduksjon som er nasjonalt viktig. Nasjonalt er det satt et jordvernmål av stortinget. Regionalt er det gjennom RPBA satt et tydelig mål om å øke matjordarealet i Vestfold. Larvik bør i sin samfunnsdel kunne sette et mye tydeligere mål for kommunens ansvar i å ta vare på dyrka- og dyrkbar mark og følge opp de nasjonale og regionale målene enn det høringsutkastet og kunnskapsgrunnlaget gjør. Dette bør være en tydelig del av overordnet arealstrategi.

Universell utforming

Fylkeskommunen berømmer kommunen for at samfunnsdelen gjennomgående er opptatt av bygge et samfunn som inkluderer og styrker alle innbyggere, og at prinsippet om universell utforming av bygninger, omgivelser og tjenester er tatt opp innen flere områder for å bidra til dette.

Handlingsdel til samfunnsdelen

Forslaget til samfunnsdel er mangelfullt, da ikke er utarbeidet en handlingsdel slik det kreves i Pbl. Samfunnsdelen skal i henhold til Pbl §§ 11-2 og 11-3, inneholde en handlingsdel som skal angi hvordan samfunnsdelen skal følges opp de fire følgende årene hvor både tiltak, ansvar, tid for gjennomføring og ressursbruk angis.

Ved å knytte handlingsdelen til samfunnsdelen sikrer man på en bedre måte at samfunnsdelen blir fulgt opp fordi mål, strategier og tiltak blir gjenstand for politiske vurderinger og prioriteringer når man ser samfunnsdelens mål og handlingsdelen under ett og i sammenheng. Koblingen mellom samfunnsdel og handlingsdelen forsterker således muligheten for styring. Synliggjorte prioriteringer gir en sterkere og tydeligere politisk innflytelse og stimulerer til medvirkning. Handlingsdelen som del av samfunnsdelen gir også muligheter for bedre medvirkning fra befolkning og næringsliv på grunn av Pbl medvirkningskrav. Når det ikke utarbeides handlingsdel til samfunnsdelen, risikerer man lett at samfunnsdelen ikke blir fulgt opp.

Ettersom planen ikke vedtas før neste år, ber vi om at «Vestfold fylkeskommune» omtales som Vestfold og Telemark fylkeskommune.

Fylkeskommunen ønsker Larvik lykke til videre i utviklingen og forvaltningen av en kommune som både er rik på kultur- og naturressurser og som har en attraktiv beliggenhet ved kysten!

Med vennlig hilsen

Gerd-Louise Wessel
plankoordinator

Lene Farnen-Hall
Rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Vedlegg:

Kopi til: STATENS VEGVESEN REGION SØR ARENDAL KONTORSTED, Postboks 723 Stoa, 4808 ARENDAL; FYLKESMANNEN I VESTFOLD OG TELEMAR, Postboks 2076, 3103 TØNSBERG